PRAVILNIK O UPOTREBI SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU ("Sl. novine FBiH", br. 42/2025)

PRAVILNIK O UPOTREBI SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU

("Sl. novine FBiH", br. 42/2025)

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(Sadržaj Pravilnika)

Ovim pravilnikom propisuju se minimalni zahtjevi, odnosno obaveze koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu prilikom upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu i druga pitanja koja su od značaja za osiguravanje i upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 2

(Preuzimanje pravnih akata Europske unije)

Ovim pravilnikom se u pravni poredak Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) djelimično preuzima Direktiva Vijeća od 30. novembra 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za upotrebu lične zaštitne opreme na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stav 1. Direktive 89/391/EEZ) 89/656/EEZ - zadnja prečišćena verzija od 20.11.2019. godine.

Član 3

(Rodna neutralnost izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom pravilniku, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Član 4

(Definicija sredstava i opreme lične zaštite)

(1) Sredstva i oprema lične zaštite u smislu ovog pravilnika su sva sredstava i oprema koju radnik nosi, drži ili na bilo koji način koristi pri obavljanju poslova, sa ciljem da ga zaštiti od jednog ili više izvora opasnosti i/ili štetnosti koji bi mogli ugroziti njegovu sigurnost i zdravlje na radu, odnosno da otklone ili smanje rizik od nastanka povreda i/ili profesionalnih oboljenja.

(2) Sredstava i oprema lične zaštite u smislu ovog pravilnika su i sva pomoćna sredstva ili dodaci koji su namijenjeni za ostvarivanje cilja iz stava (1) ovog člana.

(3) Sredstvima i opremom lične zaštite u smislu ovog pravilnika ne smatraju se:

a) radno odijelo ili uniforma u vidu odjevnih predmeta, a koji nisu posebno namijenjeni za sigurnost i zdravlje radnika na radu,

b) sredstava i oprema koju koriste radnici u službama za prvu pomoć i spašavanje, te pripadnici civilne zaštite nadležne za zaštitu i spašavanje,

c) sredstava i oprema za ličnu zaštitu koju koriste pripadnici oružanih snaga, policije i radnici drugih državnih organa nadležnih za zaštitu javnog reda i mira,

d) sredstava i oprema lične zaštite za radnike u cestovnom saobraćaju po posebnim propisima,

e) sportska oprema,

f) sredstava i oprema za samoodbranu ili zastrašivanje i

g) prijenosni uređaji za otkrivanje i javljanje opasnosti i smetnji.

(4) Drugi pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju značenje određeno Zakonom o zaštiti na radu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 79/20), (u daljem tekstu: Zakon).

Član 5

(Korištenje sredstava i opreme lične zaštite)

Sredstava i opremu lične zaštite radnik koristi na radnom mjestu i u radnoj okolini, odnosno prilikom obavljanja poslova na kojima se rizici za sigurnost i zdravlje radnika na radu ne mogu otkloniti ili u dovoljnoj mjeri smanjiti primjenom općih pravila i mjera zaštite na radu ili odgovarajućom organizacijom rada.

DIO DRUGI - OBAVEZE POSLODAVCA

Član 6

(Uslovi za korištenje sredstava i opreme lične zaštite)

(1) Poslodavac je dužan da radnicima osigura korištenje sredstava i opreme lične zaštite koja:

a) je proizvedena u skladu sa zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima,

b) pruža pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik sredstava i opreme lične zaštite, odnosno ako posjeduje ispravu izdatu od strane proizvođača ili uvoznika tih sredstava i opreme lične zaštite kojom se dokazuje da ta sredstva i oprema odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te ako daju uputstva za upotrebu i održavanje na jednom od službenih jezika u Bosni Hercegovini, odnosno Federaciji,

c) odgovara postojećim uslovima na radnom mjestu i u radnoj okolini, odnosno koja odgovara uslovima i specifičnostima rada kako bi se rizici otklonili ili smanjili,

d) je namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika na radnom mjestu i kao takvi ne smiju da povećavaju postojeće ili da stvaraju nove rizike za sigurnost i zdravlje radnika,

e) odgovara specifičnim ergonomskim zahtjevima na radnom mjestu i zdravstvenom stanju radnika tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika,

f) je tako izrađena da radnik može pravilno i na jednostavan način koristiti i poslije podešavanja.

(2) Sredstva i oprema lične zaštite koja podliježu obavezi periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu, mogu se upotrebljavati samo ako posjeduju zapisnik, odnosno ispravu iz člana 67. stav (1) Zakona. Periodičnim pregledima i ispitivanjima iz oblasti zaštite na radu, u skladu sa Pravilnikom o načinu, postupku i rokovima vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu, podliježu ona sredstava i oprema lične zaštite za koja su ti pregledi i ispitivanja predviđeni propisima iz oblasti zaštite na radu, važećim propisima o standardizaciji u Bosni i Hercegovini, tehničkim propisima i uputstvima proizvođača.

(3) Kada radnik, zbog više opasnosti i štetnosti kojima je izložen, mora istovremeno koristiti različita sredstva i opremu lične zaštite, poslodavac mu je dužan osigurati sredstva i opremu koja su međusobno prilagodljiva, a da pri tome efikasno štite radnika od opasnosti i štetnosti kojima je izložen na radnom mjestu i u radnoj okolini.

(4) Sredstva i oprema lične zaštite su u pravilu namijenjeni ličnoj upotrebi. Izuzetno, kada okolnosti zahtijevaju da određeno sredstvo ili opremu lične zaštite koristi više radnika, poslodavac je dužan preduzeti sve potrebne mjere da takvo korištenje opreme ne prouzrokuje zdravstvene ili higijenske probleme za različite korisnike.

Član 7

(Način i učestalost korištenja sredstava i opreme lične zaštite)

Način upotrebe sredstava i opreme lične zaštite, a naročito učestalost njene upotrebe određuje se na osnovu nivoa rizika, učestalosti izloženosti riziku, uslova na mjestu rada i prilagođavanja sredstava i opreme lične zaštite specifičnostima na mjestu rada, specifičnostima sredstava za rad i uslova u kojima radnik sredstava i opremu lične zaštite mora koristiti na mjestu rada.

Član 8

(Procjena sredstava i opreme lične zaštite)

(1) Prije izbora sredstava i opreme lične zaštite koju planira dati na korištenje radniku, poslodavac je dužan da izvrši procjenu da li sredstva i oprema lične zaštite ispunjavaju uslove iz člana 6. ovog pravilnika.

(2) Procjena iz stava (1) ovog člana obuhvata sljedeće:

a) analizu i procjenu rizika koji se ne mogu otkloniti ili smanjiti drugim mjerama,

b) osobine koje mora da posjeduje sredstvo i oprema lične zaštite da bi efikasno otklonili ili smanjili rizike iz tačke a) ovog stava, kao i rizike koji mogu nastati korištenjem tog sredstva i opreme lične zaštite,

c) upoređivanje osobina više sredstava i opreme lične zaštite koja može da se nabavi, a koja ispunjava uslove iz tačke b) ovog stava.

(3) Procjena rizika iz stava (1) tačka a) ovog člana podrazumijeva da je poslodavac dužan svojim internim aktom o zaštiti na radu, na osnovu akta o procjeni rizika, odnosno na osnovu utvrđenih opasnosti i štetnosti na radnom mjestu i u radnoj okolini, utvrditi sredstva i opremu lične zaštite koja pripadaju radniku, a kojom se otklanjaju ili smanjuju rizici prouzrokovani tim opasnostima i štetnostima kod poslodavca.

(4) Postupak procjene iz st. (1) i (2) ovoga člana poslodavac je dužan ponoviti kada nastupi promjena stanja na osnovu kojeg je obavljena prethodna ocjena.

Član 9

(Odabir sredstava i opreme lične zaštite)

(1) Poslodavac određuje sredstva i opremu lične zaštite na osnovu izvršene procjene rizika, odnosno prepoznatih opasnosti i štetnosti kojima su radnici izloženi na radnom mjestu i u radnoj sredini.

(2) Radi ispunjavanja obaveze iz stava (1) ovog člana, poslodavac će:

a) sačiniti Pregled rizika (opasnosti i štetnosti) koji uslovljavaju korištenje sredstava i opreme lične zaštite, a koji se nalazi u Prilogu broj 1. ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio,

b) odrediti sredstava i opremu lične zaštite koja odgovaraju Pregledu sredstava i opreme lične zaštite, a koji se nalazi u Prilogu broj 2. ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio, te dati na korištenje odgovarajuća sredstava i opremu lične zaštite radniku koji radi na poslovima navedenim u Pregledu sredstava i opreme lične zaštite prema poslovima koji zahtjevaju njihovo korištenje, a koji se nalazi u Prilogu broj 3. ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

(3) Prilozi br. 2. i 3. iz stava (2) tačka b) ovog člana predstavljaju popise, koji su podložni periodičnim izmjenama i dopunama u skladu sa tehničkim napretkom.

Član 10

(Ostale obaveze poslodavca)

(1) U svrhu zaštite sigurnosti i zdravlja radnika na radu, poslodavac je dužan osigurati da:

a) korištenje sredstava i opreme lične zaštite radnicima ne prouzrokuje bilo kakve finansijske obaveze,

b) radnicima budu data na korištenje samo ispravna sredstava i oprema lične zaštite, pri čemu se potrebnim čuvanjem, održavanjem, popravkama i zamjenama

osigurava zadovoljavajuće higijensko stanje sredstava i opreme lične zaštite,

c) radnici koriste sredstva i opremu lične zaštite isključivo u skladu sa njihovom namjenom,

d) radnici budu upoznati sa rizicima od kojih ga štite sredstva i oprema lične zaštite i da koriste sredstava i opremu lične zaštite u skladu sa svim sigurnosno-tehničkim podacima za odgovarajuća sredstava i opremu lične zaštite,

e) dokumentacija u kojoj su navedeni podaci iz tačke d) ovog stava bude razumljiva radnicima.

(2) Poslodavac ne može dati finansijsku ili drugu naknadu radnicima u zamjenu za osiguravanje sredstava i opreme lične zaštite.

Član 11

(Osposobljavanje radnika za korištenje sredstava i opreme lične zaštite)

(1) Poslodavac je u skladu sa obavezama iz Zakona dužan izvršiti osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad, te u okviru istog i osposobljavanje za korištenje odgovarajućih sredstava i opreme lične zaštite.

(2) Osposobljavanje radnika za pravilno korištenje sredstava i opreme lične zaštite obavlja se teorijski i na praktičan način.

(3) Praktično osposobljavanje radnika iz stava (2) ovog člana podrazumijeva i demonstraciju korištenja sredstava i opreme lične zaštite.

DIO TREĆI - SAVJETOVANJE I OBAVJEŠTAVANJE

Član 12

(Obavještavanje radnika)

(1) Poslodavac je obavezan radnicima i/ili njihovim predstavnicima omogućiti da imaju uvid u sve informacije koje se odnose na sigurnost i zdravlje pri obavljanju poslova i na mjestima rada na kojima se koriste sredstava i oprema lične zaštite.

(2) Poslodavac je dužan obavijestiti radnike o rizicima od kojih ih štiti nošenje i upotreba sredstava i oprema lične zaštite.

(3) Poslodavac mora radnike i/ili njihove predstavnike obavještavati o svim mjerama koje provodi u vezi sa korištenjem sredstava i opreme lične zaštite.

Član 13

(Savjetovanje sa radnicima)

(1) Radnici i/ili njihovi predstavnici u skladu sa Zakonom imaju pravo sarađivati sa poslodavcem pri razmatranju svih pitanja koja se odnose na korištenje sredstava i opreme lične zaštite.

(2) Radnici i/ili njihovi predstavnici imaju pravo na uvid u dokumentaciju koja se odnosi na sredstava i opremu lične zaštite, a koja predstavlja osnov za njihov odabir i korištenje.

DIO ČETVRTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 14

(Usklađivanje obaveza poslodavca)

(1) Poslodavci koji su prije stupanja na snagu ovog pravilnika radnicima osigurali i odredili sredstva i opremu lične zaštite u skladu sa odredbama Pravilnika o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi ("Službeni list SFRJ", broj: 35/69), dužni su da svoje obaveze usklade sa odredbama ovog pravilnika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

(2) U djelatnostima u kojima je za obavljanje određenih poslova posebnim propisima predviđeno korištenje sredstava i opreme lične zaštite koja nije propisana ovim pravilnikom, poslodavci su dužni radnicima obezbijediti korištenje sredstava i opreme lične zaštite koja je predviđena i tim propisima.

Član 15

(Prestanak važenja ranijeg propisa)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi iz člana 14. stav (1) ovog pravilnika.

Član 16

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Prilog u PDF formatu možete preuzeti ovdje